

DANMARK

får vakre blomster i en leder i "Times". Etter å ha gått gjennom den danske kampen, som jo er kjent for oss, slutter artikkelen:

" Det nasjonale opprørets time er ennå ikke inne, og frihetsrådet har utstedt en henstilling om tilbakeholdenhet. Det er imidlertid vanskelig å tvinge danskene til å adlyde denne henstillingen. De kjenner seg styrket av den suksess de har hatt hittil og føler seg overbevist om at fiendens makt er i fullstendig oppløsning overalt. Danskene har et flott rulleblad for sin standhaftige patriotisme, og de vil opprettholde sitt ry. Skjønt Danmark ikke har fått den formelle stilling som medlem av De forente nasjoner, så vil folkets modige og uforlignelige kamp sikre landet en ærefull plass blandt verdens frie nasjoner, når seirens time kommer."

" Times" korrespondent har vært tilstede på et av frihetsrådets møter, og han skriver:

Jeg fikk et sterkt inntrykk av frihetsrådets sans for demokratisk ansvar. Disse menn, som danner det politiske organ for aktiv motstand, er på grunn av omstendighetene ikke blitt valgt på alminnelig måte. Men de har skapt et system med stadig kontakt med alle fraksjoner av den offentlige mening. De må lede kampen, men de tar aldri et overilet skritt, som går ut over den herskende stemning. Deres etterkrigs-program vant stor tilslutning siste høst takket være de fornuftige planene for gjenopprettelsen av demokrati og rettsforhold. De profesjonelle politikerne nærer en lett jalousi på frihetsrådet, men denne jalousien kan sikkert lett overvinnes. Alle vet jo at rådet er opprettet for å møte øyeblikkets krav. Rådet har ingen politisk egoisme for framtiden. Det arbeider for en effektiv motstand og for befrielsen og vil med glede overlate framtidens problemer til folkets normale representanter.

Men de som er dypest interessert i den praktiske motstanden føler imidlertid at utsiktene til en rolig og jevn politisk utvikling etter seieren, vil bli lysere og bedre jo mer de ansvarlige menn, som skal danne den første frie danske regjeringen, tar hensyn til de erfaringene som de aktive kjempene har gjort i denne tiden.

DANSK POLITI UNDER OKKUPASJONEN.

Fra Svenska Utrikespolitiska Institutet av redaktør Per Möller,

Det tyske overgrepet på det danske politiet betyr at danskernes siste skanse "over jorden" er fallt. Selv politiet er gått "under jorden" i tusentall, - det betyr både en belastning og en styrke for den underjordiske fronten. Politiet er selvsagt en positiv tilvekst til den danske underjordiske hæren, som bare venter på kamp-parolen fra general Eisenhoweres hovedkvarter. Men den negative siden av saken er lovløsheten i Danmark. Den florerer vilt. Det danske politiet kunne vel ikke beskytte alle medborgere mot Gestapos overgrep, men folket følte politiet som en slags sikkerhetsventil, og det danske politiet kunne jo gripe inn overfor kidnapping, "clearing-mord" o.l. Nå er ventilen borte, og det danske folket står fullstendig uten rettsbeskyttelse. Den nye situasjonen gjør at nazistene i Danmark kan gå amokk så mye de vil.

Politiet har ikke hatt noen lett oppgave under okkupasjonen, tyskerne har krevet større aktivitet mot antityske organisasjoner, og folket var misnøyd med at politiet på sett og vis gikk tyskernes ærender. Men det siste stod i forbindelse med den avspennings-politikken, som både regjering og riksdag fulgte i samsvar med majoriteten av folket, og det var mye politiets fortjeneste at danske domstoler dømte all anti-tysk virksomhet, og at straff ble avtjent i danske fengsler i de tre første okkupasjonsårene.

Men så kom 29. august ifjor med en ny fase i forholdet mellom tyskerne og politiet. Samtidig med den tyske aksjonen mot den danske hæren og flåten ble en del politifolk avvepnet, men bare midlertidig, - de fikk snart etterpå våpnene tilbake. Det rådet stor uklarhet i forholdet mellom tyskerne og politiet. Politiet vant en seier. De fikk offisiell tillatelse til å nekte underskrift eller årsord som stred mot deres samvittighet. Tyskerne har imidlertid stilt det ene kravet etter det andre til politiet, men politiet vegret hver gang å handle mot sin samvittighet. Nå har de måttet betale dyrt for sin rakryggede holdning og sin patriotiske innstilling. Politiet ville ikke gå tyskernes ærende og ble derfor satt ut av spillet.

FOR NORSKE KVINNER.

KORTE GLIMT FRA PRESSEN I UTLANDET.

DEN STØRSTE FOLKEVANDRINGEN I HISTORIEN.

Artikkel i News Chronicle av R. Waithman.

I disse dager blir det gjort en omhyggelig undersøkelse på den andre siden av Atlanterhavet over de 20 millioner mennesker, som Hitler har flyttet hit og dit tversover Europa og lenket til sin krigsmaskin. Hva kommer til å hende med dem alle sammen, hva kommer de til å gjøre når meldingen om Tysklands nederlag når dem?

Verden står da overfor en situasjon, som historien ikke kan oppvise maken til. De 20 millionene er menn og kvinner, som plutselig ser fengslets porter åpne seg. Og den organisasjonen som skal ta seg av disse millionene og ha ansvaret for deres liv og skjebne har vært samlet i Montreal hyllig for å drøfte det gigantiske problemet. Det er UNRRA, som har fått denne oppgaven.

44 land har sendt representanter til denne konferansen. Robert Waithman har vært i Montreal og hørt dem tale om hovedproblemet for konferansens arbeid, om "the displaced people", - de menneskene som er flyttet vekk fra sine opprinnelige hjem.

En regner med om lag 9 millioner slave-arbeidere, som Hitler har drevet som kveg inn i Tyskland fra nesten alle kanter av Europa. UNRRA-ekspertene mener det ville hjelpe dem å fastsette tallet, hvis de visste hvor mange russere tyskerne har innen sine grenser. Om lag 2 millioner av disse menneskene kommer fra Frankrik. Resten er familier eller enslige arbeidere som er dratt så å si ved håret fra hjemmene sine til andre distrikter i eget land eller langt avsted til fjerne fremmede egne, som tyskerne har okkupert.

Hitler har tatt ca. 2 500 000 tyske civile arbeidere og plantet dem hist og her i andre deler av Europa enn der de hører hjemme. De kommer til å bevege seg mot strømmen som går fra Tyskland. For også de vil se å komme seg hjem igjen.

Det er et stort kontor i London nå med UNRRA-offiserer, som skal reise sammen med de militære styrkene nesten i samme øyeblikk som et europeisk land blir befridd, - de skal planlegge hjelpearbeidet, som skal følge etter de militære operasjonene.

Det internasjonale Røde Kors er knyttet intimt sammen med UNRRA, når det gjelder denne hjelpevirksomheten, - og britiske og amerikanske soldater kommer vel kanskje til å ha den aller vanskeligste og seigeste oppgaven med de stormende hordene, som har ått eneste ønske; å komme hjem.

Det skal opprettes kontrollstasjoner ved de tyske grensene, især langs Rhinen, - likeså blir det nødvendig med legekontorer og undersøkelsesstasjoner, - faren for epidemier blir selvsagt voldsomt stor, når så mange mennesker er ute og går på den måten. Det må bygges hytter med matstasjoner og soverom til syke, og lages svære leirer under militært oppsyn, - venteleirer.

Ingen venter at alle militære ordrer blir adlydt under slike oppløsningstilstander. Mange kommer nok til å forsøke å ta benvegen over grensene. De må innhentes og stanses. Det er for farlig å slippe dem løs. Tenk på epidemifaren!

Jo mer ekspertene studerer problemet jo usikrere blir de på hvor lang tid hele denne omplusseringen vil ta. Så sent som fem år etter forrige verdenskrig holdt slike "dis-placed" personer på å vende hjem. Og da var det alt i alt bare 2 millioner. Nå gjelder oppgaven 20 millioner. Det er fantastisk og nesten ufattelig.

De opplysningene som UNRRA og Shaef (kontoret i London) har fått, er kommet på lønnlige og underjordiske vegger, og det er vanskelig å få akkurate tall. En har tapt alle spor etter en hel del av de kvinner og menn som Hitler har drevet hjemmefra. Det ble gitt opplysninger om at f. eks. 90 000 jugoslaver ble drevet inn i Italia, da Hitler og Mussolini delte opp Slovenia. Allierte armeer har ikke funnet dem enda. Noen er kanskje sendt inn i Tyskland for å arbeide der, noen er kanskje undsluppet og har forenet seg med jugoslaviske motstandsstyrker.

Om lag 200 - 300 000 franske familier ble flyttet fra Elsass Lotthringen og erstattet av tyskere. 60-70 000 mennesker fra det italienske

Turrol måtte flytte inn i Østerrike, tsjekerne ble vist ut av Sudetenland.

Den polske nasjonen er spredt over hele verden. Det er polaker i Persia, i India. Russiske kvinner har arbeidet som rene trellekvinner for tyskerne i Normandie. Helt oppe i Norge arbeider jugoslaverne.

En regner med 20 pct. kvinner av alle disse 20 millionene, og mange av dem har små barn på to-tre år. Det de alle, alle sammen stunder etter er å komme hjem og det så fort som råd er. De vil bruke alle midler og reiseruter for å få oppfylt det store brennende ønske de går med.

UNRRA ber om de allierte europeiske nasjonenes underskrift på en felles-avtale om kontrollen av "de forflyttede folkenes uorganiserte massebevegelser!"

Det blir gjort forsøk på å lese i millionenes sinn og finne ut hvilke veier de instinktivt vil ta for å komme hjem. Det blir tegnet opp kart og ruter og undersøkt og studert. - De kreftene som er satt inn i det forberedende arbeid brukes intelligent og ansvarsbevisst, så verden kan stå rede til å møte og løse den så fantastisk store oppgaven; den største folkevandring historien kjenner.

VANSKER I FRANKRIK.

Det er bare na turlig og rimelig at det gjærer i Frankrik nå etter berrielsen. - Reaksjonen etter den lange, bitre kampen melder seg på forskjellig vis, og de Gaulle har mange vansker. Det franske folket er nok enig i prinsippene og ha en felles oppgave foran seg, men misnöyen gjør samfunnslivet urolig.

De Gaulle har i fransk radio uttalt at de allierte negligerer Frankrik. Manges franskmann kan bli forbauset over den likegyldighet de andre stormaktene legger for dagen overfor det franske folkets vansker og problemer.

De franske havnene er ute av tjeneste, - det er bare Bordeaux, som fremdeles kan fungere som havneby. Transport- og jernbanesystemet er praktisk talt lammet. Fabrikkene står uten kull og elektrisitet, - gruvene er i en ynkelig forfatning. Jordbruksredskapen er elendig, alle lagre er bunnskrapet, og råstoffene er borte. De skipene, som enda eksisterer, må stilles til den allierte overkommandos disposisjon.

"Vi må se tingene i öynene slik som de er," uttalte de Gaulle.

"De allierte er stater, og de følger sin egen politikk. - Den eventuelle hjelpen vi kan få til gjenoppbyggingen betyr ikke at vi kan stole på andres hjelp. Nei, vi må stole på oss selv."

De Gaulle sa at 300 000 franskmenn er drept under kampene, - 3 millioner fanger er deportert og 4000 broer sprenget i luften. Det var noen trekk i bildet.

Generalen forutså mange harde kamper for nazistene var slått fullstendig ut. Tross sine indre vansker ønsker Frankrik av hele sitt hjerte å ta del i denne kampen til det ytterste.

"La oss vise hva vi duger til. Her er oppgavene våre; vi skal slå fienden. Vi skal gjenopprette vår posisjon i utlandet. Vi skal gjenoppbygge vårt eget land. Fremfor alt gjelder det å arbeide. Og vi må stå enig og samlet om disse oppgavene."

I "Sunday Times" skriver O.H. Brandon om de problemene som kan bli prøvestenene for de Gaulle og den provisoriske franske regjeringen, som nå er anerkjent av Sovjet, Amerika og Storbritannia. Det må renses opp inne i landet, og de franske styrkene må smeltes sammen til en enhetlig arme.

De kommisjonærene, som representerer regjeringen rundt om i distriktene er vendt tilbake til Paris for å avlegge rapporter om stillingen, og det er ikke bare oppmuntrende beretninger de kommer med. En forstår at regjeringen arbeider under vanskelige forhold. Det er ikke lett å opprettholde ro og orden og respekt for autoritetene. Motstandsbevegelsen ønsker kanskje en revolusjon og ser med misnöye på regjeringens evolusjonslinje.

I fire år har kamp-parolen vært den eneste parolen det franske folket har hørt og fulgt. Og nå skal den plutselig ikke gjelde lenger. Det er vanskelig å falde til ro. Parispressens ledere går nesten alle sammen ut på "ro og orden". Den konservative "Figaro" skriver: La oss arbeide i

den legale ordens tegn for å gjenreise vårt land. "Combat", de Gaulles avis sier at det ikke er orden, som skal sikre lov og rett, men lov og rett, som skal sikre orden. - Rådetsforbunds president M. Gouin pointerer i den sosialistiske "Populaire" at det som er virkelig stort og av varig verdi ikke kan bygges på uorden og usammenheng.

Administrasjonen blir fjernet for ikke-ønskelige elementer. - Av 25 000 politimenn er 2000 blitt fjernet. Forskjellige rettssaker om ulovlig profitt går allerede sin gang. - Menn som Laval må for en domstol for å stå tilrette for sitt samarbeid med fienden.

De frie franske styrkene går fullstendig inn i hæren og kjemper på de forskjellige frontene. "Maquiens" eventyrlige liv er forbi, men det er nok en og annen ungdom som foretrekker det for en regelbundet soldatertilværelse, og en hører om voldshandlinger og forbrytelser her og der.

Det er rimelig at de Gaulle og den provisoriske franske regjeringen ønsket de alliertes anerkjennelse, og nå når den anerkjennelsen er et faktum, står de sterkere enn før og kan med større kraft føre Frankrik framover og oppover.

DE FORENTE NASJONER.

Resultatet av Dumbarton Oaks-konferansen.

Præsekommentarer.

Verden skal få en ny internasjonal sikkerhetsorganisasjon, og den skal ha det navnet som de allierte statene går under i denne krigen "De forente nasjoner". Vi skal komme med noen kommentarer fra pressen i utlandet om dette nye "folkeforbundet", som virkelig ligner mye på Geneve-organisasjonen med et råd, en forsamling og et sekretariat. Amerika, Storbritannia, Sovjet, Kina og Frankrik regnes som de fem store ledende makter med permanent sete i rådet. - Den framtid verden går i møte skal altså stort sett ligge i disse stormaktenes hender. Fordelen denne gangen er at Amerika og Sovjet er med.

"The Economist" sier bl.a.: Resultatene fra Dumbarton Oaks kommer vel som en kald dusj for alle de fine drømmer om en sterkere og mer effektiv verdensorganisasjon. Vi får et forbund som ikke er så svært mye sterkere enn det gamle og som er blottet for den élan og begeistring og tro på mulighetene for den fullkomne løsning av de mellomfolkelige problemene, som preget det første folkeforbundet i den første tiden. Til gjengjeld er dette nye forbundet realistisk, og den realistiske innstillingen til problemene kan gjøre sin store nytte. Det harde og bitre faktum er at nasjonene - ialfall slik som de nå er representert av sine respektive regjeringer - ikke vil oppgi sin suverene kontroll over maktmidlene. - Men hvis skuffelsene over Dumbarton Oaks vil lære verden den leksen at det er de store suverene statenes politikk som teller og ikke skrivelser og bestemmelser om internasjonale forordninger, så er det en gevinst for verden.

"The Economist" ser noe pessimistisk på det hele, men har det synet at den pessimisme som ansporer til konstruktiv realisme gjør mere godt og er mer verdifull enn en aldri så stor mengde utopisk idealisme

"The Spectator" sier bl.a.: Mönstret for den nye organisasjonen ligger, som en kunne vente det, når opp til det gamle folkeforbundet og president Roosevelt's forslag til Dumbarton Oaks-konferansen. Men hovedproblemet blir hvor langt fredens voktere selv kan holdes i sjakk, om noen av dem bryter freden. Valget, som en ikke kan komme utenom, står mellom en organisasjon så upartisk at den har plikt til å bruke makt mot de store, eller så begreiset at de store får et veto til selvbeskyttelse.

"Times" sier: Det er sikkert at denne organisasjonen i praksis ikke kan anklage eller holde orden på noen av de store maktene, hvis samtykke og felles aksjon er fundamentale vilkår for det hele. - Det blir altså bare de små nasjonene, som slett ikke kan tenkes å ville angripe de store, som kan holdes i sjakk.

For å organisere freden, kunne en gå to veger, sier Walter Lippmann i "Sunday Times". "Enten kunne en velge Wilsons veg fra 1919 og løse opp krigs-alliansene for så å gjenforene de adskilte nasjonene og forsøke å knytte dem sammen ved en pakt. Eller så kunne en beholde krigsalliansene og tilpasse dem til etterkrigstidens krav."

Den Wilsonske vegen leder til et rent og desidert brudd med fortiden og gir uttrykk for en tro på et ideal om en verden der nasjonene har full tillit til den internasjonale organisasjonen og renonserer på alle spesielle strategiske forsiktighetsregler, naturlige allianser og kvitter seg med "makt-politikken".

Den andre vegen betyr ikke noe brudd med krigsfortiden. Tvertim; våpenfellelskapet betraktes som et sterkere og varigere bånd, som skal føre fram til en levedyktig freds-forbindelse.

I Dumbarton Oaks valgte de allierte stormaktene veg nummer to. Selve navnet de valgte for den nye organisasjonen "De forente nasjoner" er nøkkel til forståelsen av hele projektet. "De forente nasjoner" eksisterer alt som en sterk autoritet, - organisasjonen blir et instrument, som De forente nasjoner kan bruke for å bevare freden, når de vel har vunnet den, - en levende organisme som handler gjennom råd, sekretariat, lover og avtaler, som de selv skaper.

Aksepterer vi først denne kontrollerende ideen, kommer vi til å se mange av de varskene som har uroet internasjonaltisme i et annet lys. La oss ta spørsmålet om de store og de små maktene. Krigen har vist at det er et faktum at Storbritannia, Amerika og Sovjet er de ledende militær-makter i verden idag, og at Kina og Frankrik nødvendigvis må stå nær tilsluttet dem, - og dette faktum erkjennes av den nye folkeforbundspakten. Videre erkjennes at en eventuell storkrig kan forhindres i framtiden ved en handling fra disse fem maktene side. Så lenge Japan og Tyskland holdes avrustet kan nemlig bare disse fem virkelige stormaktene føre krig, - i stor stil. Og kan ikke disse fem enes om å bevare freden, så kan ingen annen organisasjon klare det. Uten deres samtykke er et forsøk på å bevare freden dømt til å mislykkes. Og ethvert forsøk på å tvinge gjennom en fred uten samtykke fra en av dem, blir simpelthen en invitasjon til en ny verdenskrig. Alt dette gjør at de fem stormaktene må stå permanent ansvarlige for freden.

Men dette behøver ikke bety at de mindre nasjonene ikke får noen rolle å spille i den nye fredsorganisasjonen. Tvertom, - de har alle sine uundgåelige roller, som de blir helt nødt til å spille så godt de kan.

"The Observer" skriver at den nye organisasjonen mer ligner det 19. århundres "europæiske konsert" enn Folkeforbundet i Geneve. I det 19. århundre var det de store maktene som bestemte over krig og fred. De var autoritative og effektive, - riktignok var de selybe taltede dommere og volds-giftsmenn i de mindre nasjonenes strider. Men de hadde en levende interesse av å opprettholde balansen i Europa. Dette systemet var realistisk og ganske effektivt og praktisk, - men noe kynisk, umoralsk og slett ikke perfekt.

Så kom Wilson med sin idealisme og sine 14 punkter, som stilet mot et høyere internasjonalt mål med like rett for alle stater. Folkeforbundet ble imidlertid en fiasko, - noen mener fordi det ikke gikk langt nok, andre mener fordi det gikk for langt i sine krav og bestemmelser. Det er den siste kritikken som har gjort seg gjeldende i Dumbarton Oaks, og så skal en gå til gjenopprettelse av det gamle stormaktssystemet, som kanskje kan være effektivt og praktisk. - Faktum er jo, om en ser helt nøkternt og realistisk på saken, at stormaktene rår over krig og fred med eller uten en internasjonal organisasjon av "De forente nasjoner"s type.

Den nye organisasjonen får imidlertid mange presserende problemer å løse i første omgang: Polens frihet og skjebne, stabilisering på Balkan og i Mellom-Europa, gjenoppbygging i Vest-Europa. Verdensfredens varighet beror på løsningen av alle disse spørsmålene. Og kan den sikkerhetsorganisasjon, som ble resultatet av Dumbarton Oaks-konferansen, løse disse spørsmålene på en tilfretsstillende måte, blir organisasjonen en avgjørende faktor for verdensfreden.

UNDERVISNINGSSYSTEMET I INDIA I STØPESKJEEN.

Utdrag fra artikkel i "The Asiatic Review".

Det fjerne Østen rykker oss stadig

nærmere inn på livet ettersom de alliertes store krig mot Japan kommer mer og mer i brennpunktet. Japan er like farlig for verden som Tyskland og må slås ikke effektivt, - kampen i Østen krever voldsom kraft - anspenning fra de forente nasjoners side, og Østens problemer og vansker må interessere Europa like mye som dets egne problemer. Det hele henger sammen. - Kina er utpekt som en av "de fire store". - India er i støpeskjeen på så mange måter og aspirerer nok til å bli en fri stat.

Her tar vi noen utdrag fra en artikkel i "The Asiatic Review" om et av Indias hovedproblemer; oppdragelsen, undervisningen. Vi har i tidligere artikler i "Korte Glimt" hørt om kvinnene i India og om den nye store økonomiske planen "Bombay-planen"

Det nåværende systemet for undervisningen

i India har mange skyggesider, men det er i de siste ti-årene gjort en hel del for å gi India nye generasjoner skole-undervisning og opplæring. Det finnes både gode skoler og utmerkede lærere og høyskoler. Indiske vitenskapsmenn og tenkere yter verdifulle bidrag til verdenskulturen.

Men India trenger en vidtrekkende skole-reform, og undervisningsrådets sentralkomitee har lagt en plan for det nye undervisningssystemet. - Alt for 20 år siden ble undervisningsrådets sentralkomitee nedsatt. Hver provins har sin undervisningsminister i komiteen, og vicekongens undervisningsminister står som formann. Regjeringen utpeker lo-medlemmer. John Sargent, forfatter av denne artikkel, er medlem ex officio. 28 indere og 12 britere har da arbeidet med alle de forskjellige skole- og undervisningsspørsmålene og spesial-komiteer har studert problemene inngående.

Nå foreligger altså en hoved-rapport, som har til hensikt å risse opp et minimums-program for den nye undervisningen i India.

Rapporten kommer med visse essensielle krav:

1) Alminnelig obligatorisk og gratis undervisning for alle gutter og piker mellom 6 og 14 år. De skal lære å lese, skrive og regne, og de skal få undervisning i samfunnslære.

I Britisk India lever det om lag 56 millioner barn mellom 6 og 14 år. Idag går bare to av ni barn på skole. Mer enn halvparten av de barna, som kommer inn av skolegården, forsvinner i løpet av det første året, og mindre enn 1 av 4 blir lenge nok til å få første eksamen i fjerde klasse. Det er nesten merkelig at analfabet-procenten for den samlede indiske befolkningen ikke er høyere enn 85.

Et effektivt obligatorisk system ville endre noe på den saken, men den største vansken ligger i mangelen på lærerkrefter. For de elementære skolene trengs 1 800 000 lærere. Nå er imidlertid lærerlønnen så lav at det ikke akkurat er fristende å slå inn på den pedagogiske banen, før det blir gjort noe for å heve lærernes lønnsnivå.

2) Et annet krav er undervisning for barn før de har nådd den skolepliktige alder i barnehager og småbarnsklasser. Dette er like mye helsevern som skole, 1 million barn skal i første omgang inn i slike småbarnskoler.

3) De elevene som er kvalifisert til en høyere utdanning må få høve til å fortsette i høyere skoler. - En trenger antagelig høyskoleplasser for 7 millioner barn, - men det er ikke lett å si noe bestemt om tallet. Idag er det vel ikke mer enn 1 million barn som får en videreutdanning, og det er foreldrenes økonomiske evne, ikke barnas evner og lyst, som avgjør deres utdanning.

4) Dyktige studenter må få gode studiemuligheter og høve til spesial-studier. En kan regne at om lag 1 av 15 elever vil fortsette ved universitetet. Selve universitetslivet må forvandles, åndsinholdet fornyes. Det indiske universitetet stimulerer ikke selv-tenking eller årlig forskning. Det er stereotyp og stivnet i gammel form. Det må gjøres mer elastisk, mer levende og fyllt av den rette forskerånd.

5) Den tekniske, kommersielle og kunstneriske undervisningen må også fornyes og aktiviseres. Behovet for arbeidskraft i disse bransjene blir nok stort etter krigen. Før fikk en fag-arbeidskraft fra utlandet. Men

kommitteer er enig i at det bør legges vekt på disse sider av opplæringen, for det betyr uhyre meget for det praktiske samfunnslivet. Den har foreslått å opprette et "All-India-råd for teknisk opplæring".

6) Opplæring av voksne, som ikke har fått tilstrekkelig skolegang i barne-årene. Alle analfabeter under 40 år skal lære å lese og skrive.

7) Lærer-spørsmålet. - Vi har nevnt lærermangelen. Et nasjonalt skolesystem kommer til å kreve mer enn 2 millioner lærere, og de må være foregangs menn og følge med tiden, om de skal bli den betydelige framskrittsfaktor lærerstanden bør være i et samfunn. Derfor gjelder det først og fremst å utdanne lærere.

8) Effektivt skole-legetilsyn, så barna kan bli sunne og friske og sterke og motstandsdyktige. Det betyr både lege-tilsyn og legebehandling og sunn og riktig kost. Det er bare å kaste bort tid og penger å undervise syke, trøtte og svake barn, som ikke greier å følge med. Helse-forskriftene krever også moderne, hygieniske bygninger i høvelige omgivelser med riktig utstyr og plass til lek og sport og gymnastikk.

En har ikke helt negligert helsen i de indiske skolene. Men av "budgett-messige hensyn" er en ikke kommet langt. Forsøkene på å innføre legetilsyn og riktig ernæring har vært sporadiske og slett ikke effektive. Og skolebygningene er stort sett under all kritikk idag. Det må rives ned og bygges nytt. En fysisk sunn og motstandskraftig befolkning er et av de største godene et folk eier.

9) Spesielle skoler for barn, som lider av mentale eller fysiske mangler skal opprettes.

10) En vil opprette arbeidsformidling for den ungdommen, som kommer ut av skolene, så den kan ledes inn i hensiktsmessig arbeid. Tilbud og etterspørsel på ung arbeidskraft må såvidt mulig tilpasses hverandre.

Nå eksisterer ingen arbeidsformidling. Og det er en stor feil. En del ungdom blir nok lært opp, men samfunnet nytter ikke den opplærte arbeidskraften.

11) Administrasjonen må ligge hos de menneskene, som forstår seg på og bryr seg om ungdommen og undervisningen. De må ta initiativet og ha autoriteten.

Hittil har det ikke vært de interesserte eller de forstandige som alltid har administrert skolevesenet i de forskjellige provinsene. Men skal en nasjonal fellesplan for et så mangfoldig samfunn som India kronas med hell, må de lokale myndighetene gi fra seg sin myndighet og finne seg i at systemet centraliseres, - og kjøres med fastere hånd.

Et spesielt indisk system...

Det er ikke noe ekstravagant system som planlegges. Det er f. eks. ikke meningen å dytte på India det britiske skolesystemet. Undervisningsbådet består jo vesentlig av indere, og det er klart at de tar de indiske forholdene, den indiske kulturen og tradisjonen og mentaliteten med i beregningen, og den reformen de har foreslått høver nettop for indiske forhold. - Målet er å skape et spesielt indisk system, men det er visse fundamentale prinsipper, som må ligge til grunn for all opplæring i verden. Indiske foreldre ønsker, - som alle verdens foreldre, - at barna skal vokse opp til fysisk og åndelig sunne og sterke, livsdyktige og arbeidsdyktige mennesker.

Og kan den nye planen føres fram til målet, - er utgiftene 234 750 000 £ pr. år ikke for store. Penger brukt i undervisningens tjeneste i et land som India kommer til å gi igjen med gode renter.

Kvinner selv stod opp og strede....

De britiske kvinnene både i moderlandet og i koloniene og dominione bærer tunge byrdeer i denne krigen. I det lille skriftet "What The British Empire Has Done" finner vi noen tall, som viser kvinnenes innsats.

De engelske kvinnenes forskjellige hjelpe-organisasjoner, "Womens Auxiliary Services" har vokset seg store og sterke i krigsårene. Landtjenestens medlemstall var i 1943 oppe i 212 000, flåtetjenesten hadde 40 300 i 1942 og har sikkert flere medlemmer idag, og luftvåpenets kvinneorganisasjon har vokset kolossalt.

De kanadiske kvinnenes "Army Corps" hadde 16 200 medlemmer i januar 1944, og kvinnenes divisjon i luftstyrkene talte mer enn 16 400 kvinner. Flåtens kvinne-divisjon var øket fra 2000 i mai 1943 til 5000 i januar 1944.

I Australia hadde kvinnene 47 900 mobilisert i hjelpetjenesten. Hæren har 19 688 i sitt korps, flyvåpnet 17 015 og flåten 1715. Disse tallene er fra desember ifjor, og er kan hende steget noe.

New Zealand har mobilisert 7900 kvinner.

Syd-Afrikas kvinnelige hjelpekorps ble dannet alt i 1940. De innskrevne medlemmene arbeider enten hjemme eller andre steder i Afrika. I slutten av 1943 var det 20 000 kvinner med i alt.

Disse kvinnene er direkte knyttet til den britiske hæren hjemme og ute. Men så å si alle imperiets kvinner gjør sin krigstjeneste på hjemmefronten, i krigsindustrien, i jordbruket. Og kvinnene er like uerstattelige som mennene.

Sannhetsord

Elin Wägner og Elisabeth Tamm skriver i sin lille bok "Fred på jorden" :

Kvinnene har i det lengste vegret å tro at forvandlingen i verden måtte skje på den forferdelige måten som den nå gjør. De kan allikevel ikke undgå å ta sin del av ansvaret for det som skjer. Hadde de gjort sin plikt i tide, kunne de sett til at tilintetgjørelsen traff tilintetgjørelses-redskapene, og ikke ble til gjennom dem. Derfor stiller også tiden krav til kvinnene. Vi kan føle oss maktesløse overfor hendelsene, - vi kan kjenne oss motløse over å bli glemt enda en gang av dem, som midt under en blodig krig tegner planer for en ny verden. Men det er en dårlig undskyldning for oss. Hvis ingen ønsker vårt medarbeiderskap ved gjenoppbyggingen av en ny verden, så kan vi allikevel gjennom samholdets makt, gjennom tyngden i våre argumenter og makten i våre følelser, erobre oss retten til å få våre medarbeidere og vie arbeidet våre krefter, våre evner og vår visjon av framtiden.

"Nå gjenstår håpet om at våpnene skal legges ned, mens jorden enda har så mye usåret hud igjen at den kan leve og lege sine sår. Og at de overlevende innser, at de er nødt til å slutte felles fred med jorden."

DANSK POLITI UNDER OKKUPASJONEN.

Fra Svenska Utrikespolitiska Institutet.
Av redaktör Per Möller.

Det tyske overgrepet på det danske politiet betyr at danskernes siste skanse "over jorden" er fallt. Selv politiet er nå "gått under jorden" i tusentall. Det betyr vel en belastning for den underjordiske fronten, men samtidig er det en betydelig krafttilvekst til den danske underjordiske hæren, som skal stå i spissen for den folkereisningen, som bare venter på prolen fra general Eisenhowers hovedkvarter. Dette er den positive side av saken, men det finnes også en negativ side, og den består i at lovsheten i Danmark nå kan florere vildt. Det danske politiet kunne vel ikke beskytte alle medborgere mot Gestapos overgrep og Schalburgmennenes aksjoner, men folket følte politiet som en slags sikkerhetsventil, og det danske politiet kunne jo gripe inn overfor kidnapping, "clearing-mord" og 1. Nå er ventilen borte, og det danske folket står fullstendig uten rettsbeskyttelse. Den nye situasjonen gjør at nazistene i Danmark kan gå amokk så mye de vil.

Det danske politiet var meget populært blandt befolkningen, og har i årenes løp betydd mye for befrielseskampen. Politiet har ikke hatt noen lett oppgave, - arbeidet har vært under press fra to sider, dels krevet tyskerne større aktivitet mot antityske organisasjoner, dels var folket misnøyd med at politiet på sett og vis gikk tyskerne åreder. Men det siste stod i forbindelse med den avspenningspolitikken, som både regjering og riksdag førte i samsvar med majoriteten av folket, og det var mye politiets fortjeneste at danske domstoler dømte all anti-tysk virksomhet, og at straff ble avtjent i danske fangslar i de tre første okkupasjonsårene.

Men så kom 29. august ifjor med en ny fase i forholdet mellom tyskerne og politiet. Samtidig med den tyske aksjonen mot den danske hæren og flåten ble en del politifolk avvepnet, men bare midlertidig, - de fikk snart etterpå våpnene tilbake. Det rådet stort sett uklarthet i det

egentlige forholdet mellom tyskerne og politiet. Noen politimestre fikk lojalitetserklæringer til underskrift, men nesten alle sammen nektet å skrive under og henviste til Haagkonvensjonens bestemmelse om at ingen i et okkupert land kan tvinges til å avlegge ed til en fremmed myndighet. Rikspolisjefen hadde sendt ut en melding om denne bestemmelsen den 29. august.

I Kjøbenhavn ble det ført forhandlinger mellom representanter for den danske politiledelsen og den tyske krigsmakten. Resultatet ble følgende rettesnor for politiets stilling i det danske okkuperte samfunnet:

1) I samsvar med Haagkonvensjonen skal enhver politimann ha rett til å fratse tjenesten, om han stilles overfor krav, som strider mot hans ære og samvittighet.

2) Politiet kan ikke beordres å medvirke ved arrestering av danske borgere, hvis disse ikke er anklaget for en bestemt forbrytelse eller hvis de skal utleveres til tyske myndigheter, dømmes av tyske domstoler eller avtjene sin straff i Tyskland.

3) Politiet skal holde seg unna gatene, når den tyske krigsmakten med våpen i hånd inngriper mot befolkningen.

Tyskerne gikk med på disse vilkår, som ble et grunnlag for det danske politiet. I en skrivelse fra rikspolisjefen står det uttrykkelig at "politiets tjenestemenn ikke er forpliktet til med underskrift eller åresord å påta seg oppgaver som strider mot deres ære og samvittighet som danske tjenestemenn eller mot deres troskapsed til kongen."

På denne måten fikk politiet høve til å opptre slik at det ikke kom i konflikt med det danske folket. Politiet har stått helt på befolkningens side, og tyskerne har vært meget misfornøyde med lovens håndhevere i Danmark.

Tyskerne har gang på gang stillet krav, som er blitt avvist. Politiet vegret gang på gang å handle mot sin samvittighet. Nå har de måttet betale for sin rakryggede holdning og patriotiske innstilling. - Politiet ville ikke gå tyskeres ærend og sattes derfor ut av spillet. - Men den store procenten som er gått "under jorden" kommer nok styrket tilbake til en siste dyst med tyskerne.

KORTE GLIMT FRA PÅSSEN I UTLANDET.

FOR Å TRYGGE FREDEN .....

Artikkel i "The New Statesman and Nation".

De siste statsmakts-samtalene i Moskva kom i rette øyeblikk, for akkurat nå melder det seg stadig flere og flere tvingende både krigs- og fredsproblemer, som krever drøftelse og løsning. - Roosevelt og Stalin har hatt vanskelig for å komme hjemmefra i høst, så det er Churchill og mr. Eden som må pakke kuffertene og reise til Quebec og til Moskva, og det er verdifulle tjenester de dermed gjør for framtidens Europa, for samtalene i Quebec og samtalene i Moskva henger nøye sammen og dreier seg om krig og fred. Og verden får nok et bevis for at samholdet i De forente nasjoner er et faktum, som ikke går opp i lusingen på grunn av en eller annen konflikt. Dr. Goebbels håpet selvsagt at samholdet skulle sprekke på det polske problemet, som virkelig er et problem for De forente nasjoner, og som under visse omstendigheter kunne være blitt farlig for den allierte enigheten. Men den beste beskyttelsen for enigheten og samholdet er åpne og årlige diskusjoner med alle kort på bordet.

Dumbarton Oaks konferansen førte til planen om opprettelsen av De forente nasjoner, som verdensorganisasjon etter krigen. Planen består av et hovedprinsipp og en del "forslag". En må merke seg uttrykket, for konferansens deltakere hadde ikke utøvende myndighet. Prinsippet er opprettelsen av organisasjonen "De forente nasjoner". Det nye forbundet skal ha en framtid med univervelle mål for øyet. De nøytrale statene burde få plass i organisasjonen like fra begynnelsen. En kan sette spørsmålsteget etter det navnet som er valgt. "De forente nasjoner" Navnet innebærer krigsgrupperinger og krigs-motsetninger - De forente nasjoner minner så mye om Folkeforbundet i Geneve at det er et spørsmål om det i det hele tatt var nødvendig med et helt nytt grunnlag. Psykologisk sett var det kanskje det. Og det er godt at det nye grunnlaget er så omhyggelig lagt. Det nye forbundet skal jo likesom det gamle bestå av et råd, en forsamling og et permanent sekretariat sammen med en internasjonal domstol. Et økonomisk og sosialt råd, underordnet den alminnelige forsamling, kommer til å oppta Folkeforbundets økonomiske og finansielle funksjoner og likeså en del av den sosiale seksjonens arbeid og tyensynlig også Det internasjonale arbeidsbyrås virksomhet, skjönt B.I.T (Bureau International du Travail) blir vel heller en egen organisasjon i forbindelse med den nye organisasjonen, og ikke en innteggerende part av det nye rådet.

Slik er strukturen. Det er et realistisk syn som har vunnet når det gjelder de fundamentale prinsippene. Ethvert forsøk på å innføre et føde realistisk element i verdensorganisasjonen i denne forbindelse, ville ha betydd at verdensorganisasjonen ikke ville blitt til. Det er nok av plass for naturlig utvikling i føderalistisk retning. Suvereniteten er frivillig beskåret i Dumbarton Oaks-forslagene ved at hver suveren stat må gi opp retten til å gå til angrepskrig etter eget ønske. På mange andre punkter må også statene gi opp sin fulle suverenitet, og etterhvert som den nye organisasjonen forlanger øket tillit, vil det samme skje på enda flere punkter. Den nye organisasjonens mål og hensikt er som den gamles "å bevare internasjonal fred og sikkerhet", og hovedansvaret ligger i sikkerhetsrådets hender (The Security Council), der de fem stormaktene, England, De forente stater, Russland, Kina og Frankrik skal ha permanente plasser. Seks andre stater, som velges av forsamlingen skal ha ikke-permanente plasser. Denne bestemmelsen reiser to andre fundamentale problemer, begge angående de store maktenes forbindelser med resten av statene. Det er logisk at de statene som forbyr over de største krigsmaktene må bli dominerende når det gjelder å bestemme hvordan rustningene skal nyttes. Geneve-forbundet erkjente dette og dannet sin organisasjon i ove renstemmelse med denne erkjennelse. Men det vitale spørsmålet om hva som kommer til å hende om en av forbundets egne stormakter går til angrepskrig, forblir ubesvart ialfall inntil videre. Det ville være liten vits ved forbundet om det bare skulle kunne gripe inn overfor en liten stat. Men det blir den naturlige konklusjonen på det russiske kravet om at hver av stormaktene skal ha vetorett, selvom den respektive stormakten er angriperen. Dette spørsmålet må opp til grundig debatt i en konferanse mellom statsledelsene. Det er også nødvendig med diskusjon om forholdet mellom stormaktene og de andre statene, for disse

består jo av stater som Canada og Brazil like fullt som av mindre betydelige stater som Liberia og Costa Rica.

Den største forskjellen mellom den nye og den gamle organisasjonen er den nyes evne til hurtig militær aksjon, når det er nødvendig. Forresten hadde Fookkeforbundet også midlene, - det var bare det at medlemstatene ikke var beredt til å bruke disse midlene. Og slik kan det nok gå i det nye forbundet også. Men et skritt i sikkerhetens retning er det jo at hver stat skal ha ansvar for en så stor vepnet styrke, som står i forhold til hans kapasitet, og spesielt viktig er det jo at visse avdelinger av de nasjonale luftstyrkene skal stå direkte i De forente nasjonenes tjeneste. Dette er nok en god ordning for overgangsperioden, men bør ikke stå i vegen for en eventuel stabil internasjonal luftstyrke direkte rekrutert for verdensorganisasjonen.

Forslaget om at en skål sitte sammen til stadighet i sikkerhetsrådet, og at en stab av de større maktenes militære sjefer skal være rådgivende i alle militære saker, må hilses velkommen med glede.

For at sikkerhetsrådet skal kunne arbeide sammenhengende, er det blitt foreslått at hvert statsmedlem skal permanent sete i organisasjonens hovedkvarter. Det kan nok være ønskelig, ialfall i begynnelsen, men det er uhyre viktig at rådets periodiske og regulære møter samler statsministrene og utenriksministrene. De menn, som er øverste ansvarlige menn for sine folk og land bør møtes regelmessig, - det vil selvsagt ha den aller største betydning.

Det å hindre angrep er en stor oppgave, men det er en negativ oppgave. Det å fremme det internasjonale samarbeid vil gjøre meget til å dikke verden de goder som en god fred kan gi menneskene. Det er allerede skapt en rekke tekniske internasjonale organisasjoner, UNRRA, en matvare- og jordbruksorganisasjon, den internasjonale banken og valutastabiliseringsfondet skal først godkjennes av regjeringene, før de kan opprettes. Atter andre, som Det internasjonale arbeidsbyrå har eksistert lenge og bevist den gagn og nytte de gjør. Det er ganske riktig tenkt å knytte alle disse forskjellige organisasjoner sammenn under De forente nasjoner, og jo nærmere de kommer hverandre, jo bedre er det.

De nøytrale statene bør få bli med i verdensorganisasjonen og fiendestatenes stilling må diskuteres. Bare et forbund som er helt verdensomfattende og som har gjennomlevet de mørke blodbestenkte dager, kan møte verdens virkelige og viktige krav.

KVINNEN KAN REGJERE I FRANKRIK.

Artikkel i "Daily Herald".

Ingen kvinne i Europa har vel i grunnen så sterk posisjon som den franske kvinnen. Selv om hun ikke har hatt stemmerett, har hennes makt vært stor. "Ou est la femme" er et typisk fransk ordtak. "Hvor er kvinnen". - Som belønning for sin modige innsats, sin oppfinnsomhet og utholdenhet, skal hun nå få stemmeretten, som kan gi henne sjanse til å hjelpe Frankrik fram til atter å bli "la douce France", men det sunnere, mer rettferdig og lykkeligere Frankrik for alle franske kvinner og menn. Stemmeretten er nå engang det tekniske våpen i alle politiske strider. Og uten stemmeretten er kvinnens innflytelse tilfeldig og uberegnelig.

Når Frankrik går til valgurnen denne gangen, kommer sikkert kvinnes stemmerett til å føre flere kvinner enn menn fram til valg. Det er første gang de franske kvinnene stemmer.

Mea Allan har nettop intervjuet en ledende socialist-kvinne i Paris, Madame Andree Marty-Capras, som er sekretær for den franske socialistbevegelsens kvinneavdeling. En annen sekretær måtte flykte til England, og hovedsekretæren sitter i konsentrasjonsleir i Tyskland.

Madame talte på alle franske kvinners vegne, da hun sa:

"Dette er vårt store øyeblikk"

Hva ønsker så de franske kvinnene å oppnå gjennom sin nyvunne stemmerett? -- "Det er meget å gjøre i Frankrik," begynte den kraftige, lille kvinnen ivrig. "Sunnhetstilstand, hjem, barn, trygdesaker, kvinnelige arbeideres rettigheter er noen av de sakene, som ligger oss kvinner på hjerte i første omgang. Vi kommer sikkert til å få kvinnelige parlamentsmedlemmer. For de politiske partiene vil ikke nøle med å sette oss inn og virkelig gå inn for kvinnekandidaturene. Vi vet jo ikke noe sikkert om kvinnenes interesse for stemmeretten enda. Men vi håper de fort blir klare over hvilket ansvar for statens stell og styre stemmeretten gir dem.

Under okkupasjonen var kvinnenes deltagelse storartet, sier Madame videre. De kjempet som de beste soldater i motstandsbevegelsen. De fleste kurerene f.eks. var kvinner. Noen ble pint og fengslet. Men de lot seg ikke kue. De bekjempet fienden effektivt med sitt eneste våpen; motet. Disse kvinnene kan nok gå hjem til sine gryter, sine barn og sine menn igjen, men det er ikke sikkert de blir tilfretset med tilværelsen, hvis de ikke får fortsette å kjempe for land og folk, på de politiske barrikadene. Det er alt mange av dem som har tatt sine plasser i de lokale kommunestyrene som et første skritt på veien mot aktiv deltagelse i politikken. Vi har 56 bystyremedlemmer og 14 borgermestere, som er kvinner. Det betyr faktisk en revocasjon i Frankrik.

Sunnheten er et hovedproblem for de franske kvinnene, kanskje især for sosialistkvinnene. Det er meget påkrevet å utbygge sykehus og hospitaler og sanatorier. Boligforholdene er dårlige. Under Leon Blum før krigen ble det nok gjort en del reformer og forbedringer, men på langt nær nok. Arbeiderboligene i byene er ikke så aller verst, men boligforholdene utover landet er en skamplott på Frankrikes sosiale åre.

De kvinnelige arbeiderne har kjempet hardt og med hell for nye og rettfærdige tariffen, og i de siste par måneder er lønningene blitt forhøyet med 5 francs pr. time for hver arbeider. Til å begynne med gjaldt forhøyelsen bare menn over 18 år. Men kvinnene og de ganske unge mennene protesterte så kraftig at de oppnådde samme lønnsforhøyelse.

De franske kvinnene har vært "maquiser". De kommer sikkert til å finne sin plass ved kampfronten for etterkrigsplaneringen i Frankrik.

SYKE BARNESINN.

Artikkel i "The New Statesman and Nation" av
Hazel Eardley-Wilmet.

I Europa er det mange tusen barn med syke sinn idag. Det er ikke deres egen feil. Det er krigen som har skylden for den ulykken, som rammer så mange forsvarsløse små menneskebarn. Og det verste er at det blir vanskelig å finne de menn og kvinner som kan helbrede disse barna. Alle mennesker er til døden trettede og kraftløse. Men lærere og oppdragere, foreldre og ungdomsledere er nødt til å samle kreftene sine for den oppvoksende slektens skyld. Det er en vældig oppgave som venter især læreren. Overalt er det bar som lider av sult og alt det den fører med seg, men ikke bare det; fem års frykt og mistenksomhet, angst og reusel har klemt barnesinnet inn i en klo, - noen barn har selv opplevet det ubeskrivelige. Noen barn er blitt sorgelig gamle i denne tiden, som ikke eier sans for barnets verden... Noen holder på å gå i hundene, - de blir umoralske unge slyngler, som vanskelig kan plasseres innen et velordnet samfunns ramma. En hel del ganske unge piker og gutter har vært flammende guerilla-kjempere, - for dem er vold og makt det naturlige middel til å oppnå det de ønsker seg, og det spørres om de vil finne det så rasende morsomt å leve et normalt, regelmessig liv igjen. - De fleste av disse unge menneskene regner sikkert med lidenhet og sympati for svakhet. Hvis de ikke blir behandlet riktig, kan de bli framtidens gangstere. Imidlertid må alle disse barna med den forskjellige krigsbakgrunnen samles i de samme skolene, - og det kommer til å øke vansken.

I enkelte landdistrikter har krigen fart lettere over barna, - en medfødt evne til å glemme kan ha reddet mange barn. Men det nytter ikke å se for optimistisk på situasjonen. Vi vet for mye om sult og hungersnød, om barns vilde kamp for maten, om bitre vintre uten varme klær, og vi kjenner litt til hvilken tortur og hvilken fortvilelse ungdommen har

måttet oppleve i Polen og Russland, og hvilke fryktelige lidelser barna i Jugoslavia og Grekenland har måttet gjennomgå. - Der hvor selve krigens redsler ikke har berørt barna, har ialfall de voksnes fortvilelse og nervøsitet gjort sitt til å merke dem. Og overalt hersker frykten og mistilliten, - i Tyskland har nazistene lært barna opp til å utspionere foreldrene, og de har forsøkt å innføre samme metoder andre steder. - Patriotiske foreldre har måttet kreve hemmelighetskremeri og forsiktighet av sine barn. En fem-åring som tok imot søtsaker og ble venner med en tysker, fikk dyktig skjenn hjemme. En skolegutt måtte love å ta seg ivare for en klassekamerat hvis far var samarbeidsmann. Mistanken vant terrang, - åpenhet og oppriktighet ble farlige dumheter. Det spørres om fem års opplæring i denne tiden noengang kan helt nøytraliseres. Det er ialfall et fattig grunnlag for en ny åra i internasjonalismens og fredens ånd.

Naturligvis tenker de fleste først og fremst på å kunne dekke behovet for mat og klær og medisin når tyskernes okkupasjon er borte. Når selve grunnen til frykten er vekk, og sunnheten og helsen vender tilbake, kan naturen selv og den enkle godhet gjøre mye for å hjelpe de små barna til å bli lykkelige og glade igjen. Verre er det vel å finne hjelpemidler for de eldre barna. Leger og psykologer måtte ta seg av de ekstreme tilfellene. Men skolen må nok ta hovedansvaret, og brotparten av oppgaven falder på lærerne. En lemlestet ung generasjon må forvandles i løpet av noen år til en kraftig og nyttig og lykkelig ungdom.

Hvorledes skal det foregå? Forskjellige internasjonale kommitteer holder på med å planlegge skolearbeidet og skoleutstyret. Det blir talt meget om universitetene, laboratoriene og bibliotekene. Alt må komme riktig i gang igjen. Det er selvsagt viktig nok, men det centrale problemet er av annen natur. Det springende punkt blir: hva og hvorledes skal barna lære, og hvem skal lære dem? Noen steder har quislingene hatt undervisningen i sine hender, og de må jages bort. I Norge f.eks. innledet lærerne kampen mot quislingene. De ble deportert til Kirkenes, og deres plasser for en del overtatt av nazistene. Der hvor verdifulle lærere har klart påkjenningen og er blitt på post under hele okkupasjonen, kan det vel tenkes at de er blitt så gamle og overanstrengte at de ikke orker mer. Så mange europeiske universiteter er lukket, og det er ikke stor ny-rekruttering av unge lærere og lærerinner, som kan hjelpe og avløse den gamle garde. Dessuten vil etterkrigstidens skole kreve større dyktighet, mer kunnskap om barnet og et større kraftoverskudd enn førkrigsskolen. - Derfor må de menneskene, som oppholder seg i frie land forberede seg så godt de kan på å kunne gå inn i skolearbeidet. Hele Europas framtid er til en viss grad avhengig av skolen og lærerne.

Når det gjelder hvorledes og hva barna skal lære, er det kanskje fare for at vi tenker for politisk. Hovedoppgaven er nok å kvitte seg med den nazistiske propagandaen, men hvis vi forsøker å løse denne oppgaven med mot-propaganda, da begår vi Hitlers synn, og da underordner vi oppdragelsen under sneversynt politikk. Når vi farende med et helt sett nye politiske og sosiale teorier, så snart tyskerne er borte, blir barna bare enda mer forvirret og overanstrengte, og da gjør vi barnesinnet til en slagmark for de voksnes meninger. Det viktigste for barnet blir å gjenvinne elastisiteten og balansen og lære seg til å forstå at mennesket kan gjøre gode gjerninger og tenke gode tanker når det ikke ligger i lenker og lære at verden er stor og mangfoldig, og ikke bare uniformert og grusom, - de må kort sagt lære at disse fem årene var et mareritt, og at den normale virkelighet er ganske annerledes. Alt dette kan de best lære gjennom lykke. Når de gleder seg over å bruke sine hender, sine hjerner, sitt hjerte, så vil de ønske og forstå og lære mer. Visdom smitter heldigvis. Og de riktige lærerne kan hjelpe dem inn på den riktige vegen. Kontakt med fortidens store ånder kan gi dem sammenligningsgrunnlag for den tiden de har levet gjennom selv. Kanskje alt dette sier seg selv. Det er de gamle sannhetene, som athenerne og mange andre vise menn har preket. Men det gjelder at ikke disse gamle sannhetene går i glemmeboken for all teknisk og samfunnsmessig opplæring. Når alt kommer til alt, er det de rent menneskelige verdiene som teller i livet.

Uheldigvis vet bare de få, som virkelig har fått en fri oppdragelse og undervisning hvor verdifullt det er, og i en fattigdommens periode kommer nesten alle foreldre til å kreve at barna deres lærer noe nyttig. Det skulle være ganske lett for et godt undervisningsdepartement å få foreldrene til å forstå det videre, det større behovet, - men sikkert vanskeligere å fjerne det økonomiske presset, som står bak foreldrenes krav.

Dette lyder som generalisering, - men det passer når sagt i alle samfunnslag.

En kan forberede framtidens undervisning og oppdragelse ut fra den hypotese at overanstrengte barn har et stort behov for helbredelse

og styrkedrikk. Målet er sunnhet og midlet lykke. Når det gjelder små barn, er det sikkert riktig at lek, skapende arbeid, musikk og eventyr har større øyeblikkelig betydning enn det å lære å lese og skrive. - I den høgre skolen blir det vel nødvendig å endre litt på studieplanene og pensum. Matematikk kan få legende virkning, - et er et upersonlig fag, som leder tankene og sinnet bort fra den skremmende virkeligheten, elevenn har opplevet. Biologi kan vekke for mange grusomme minner, spesielt i enkelte distrikter, - men senere kan kanskje nettop biologien hjelpe til å fordrive de onde minnene. Kunsten blir et effektivt hjelpemiddel om prinsippet for utvalg i musikk, maleri, drama og litteratur. En burde velge diktere, malere, komponister og statsmenn, som levet et stort og verdig liv i pakt med sin kunst. Barna burde få lese Odysseen, Don Quixote og Canterbury-tes og Rolands sang på morsmålet. De burde få se reproduksjoner av store malerier og høre gramofonplater med verdens beste musikk. Tenkernes og kunsternes verk burde presenteres som menneskeåndens triumfer, som verk i sannhetens, skjønnetens og gledeens tjeneste. Ungdommen bør få det beste av alt, - det er så meget, som er det skjønneste og det beste, og livet er så kort. - Historien burde oppfattes gjennom edle og gode menns ideer og tanker. Barnets sinn trenger mer til næring enn til anstrengende lekselesning. La dem lære noe om tankens skjønnet og godhetens betydning, og grunnlaget for en ny menneskehet, som ikke kan falde i fascismens og nazismens og krigens snarer, skapes litt etter litt.

Spesialistene kan diskutere disse problemene, - men de årene som kommer byr på helt nye problemer, som krever nye vegar og nye midler. Den kommende generasjon er uttømt for kraft og nevrotisk. Om ti-tyve år vil Europas skjebne bero på dens sunnhet og visdom. Oppdragelsen og skolevesen kan ikke gjøre alt det som trengs for å skape verdifulle mennesker, men det er viktige faktorer, som kan gjøre noe. Og all evne, all kraft, all fantasi må settes inn for å hjelpe dagens ungdom og dermed framtidens Europa.

MOT ITALIENSK FRED.

I "Manchester Guardian" av Sylvia Sprigge.

Etterat Romania, Bulgaria og Finland er gått ut av aksleiren og over i De alliertes rekke, har det ikke vært noe videre snakk om betingelsesløs overgivelse, - våpenstillstandsvilkårene ligner mer freds-traktater. Når det gjelder Italia har etter alt å dømme våpenstillstanden ingen varig betydning. Den berører ingen av de tornefulle spørsmålene om grenser, kolonier, flåte, hær eller luftvåpen. Imidlertid fordrer den ene italienske røsten etter den andre allianse med de allierte, og den italienske regjeringen ønsker og burde også representeres i London og Washington slik som den alt er det i Moskva og i de nøytrale landene. Men så lenge grensespørsmålene ikke er løst, kan en vanskelig komme noen veg med italiensk politikk.

Tito mener at Jugoslavias nye grense bør gå langs elven Isonzo. Istria, Trieste og Gorizia må bli jugoslaviske eller i jugoslaviske terminologi "vende tilbake til Jugoslavia". - Om en går ut fra at 85 pct. av Triests 250 000 mennesker er italiener, og at denne havnebyen er den naturlige havnebyen for Middelhavshandelen fra fire central-europeiske land og er knyttet direkte sammen med Hamburg og Prague, så svarer jugoslaverne at italienerne skal få langt større frihet i Triest under Jugoslavia enn slovenene hadde det i Istria (Triests oppland) under de tyve fascist-årene, og at Fiume ikke er en tilfretsstillende havn for Jugoslavia.

Triest og Fiume.

Det er vanskelig ad etnologisk veg å begrunne noe jugoslaviske krav på Triest eller Gorizia, - riktignok har slovenske bønder bodd i landet omkring byen i mange hundre år. Triest hører til Central-Europa og burde kunne nyttes fritt og åpent av Central Europa. De forsøkene som ble gjort etter forrige verdenskrig med Fiume, endte i innlemmelse av denne mangfoldige polyglottbyen i Italia. Hvis Triest blir innlemmet i Jugoslavia, kan en gå ut fra at det vil avføde en italiensk irridentist-bevegelse (en kamp for gjenforening med moderlandet). Hvis Triest blir en ny frihavn, vil antagelig Italia være fornøyet, men da blir vel ikke Jugoslavia videre tilfrets. Triest og Syd Tyrol var italienske krigsmål, da Italia kjempet med de allierte i 1914-18. Dette er viktig, for tusenvis av italiener, som følte at deres sak var god da og ellers ikke god i 1940.

Grekenlands krav på Italia ledes også av harme overfor Mussolinis angrep. Både Grekenland og Jugoslavia aksepterer med uvilje og vrede

Italia som alliert. Det er kommet fram greske krav på Libya, og det er vanskelig å si noe bestemt om hvordan det vil gå med det kravet. Men De dodecanesiske øyene blir antagelig gitt tilbake til Grekenland etter krigen. Det er lite trolig at det nye Frankrik vil stille krav til Italia, og ialfall er Italias nye menn like skamfulle over Mussolinis fantastiske rop om "Nizza, Savo, Tunis og Korsika" som de er over hans annektering av Albania og hans erobring av Etiopia. Grev Sforza har sagt og skrevet dette mange ganger, Frankrik og Italia kommer sikkert ikke til å ha fredsproblemer seg imellom, ialfall ikke når det gjelder territorier og grenser.

Italias kolonier.

Alle italienerne er evakuert fra Cyrenaica, og det er meget få i Tripolitania. Det er en del diskusjon om å gjøre disse nord-afrikanske koloniene til flyktningskolonier med internasjonal administrasjon. Men de kan ikke bli jødekolonier, det er for mange arabere der, og konflikten ligger på dørterskelen. Men med Eritrea er det annerledes. Det er den eldste italienske kolonien, og den italienske befolkningen er dominerende. Amerikanerne ble imponert over det effektive og moderne utstyret de fant her, - fascistene hadde samlet det til Etiopia-krigen. Det har vært på tale å gjøre Eritrea til jødisk koloni for å lette presset på Palestina etter krigen. - Italiensk Somaliland er en meget fattig koloni, like fattig som britisk Somaliland. Den har bare vært av strategisk betydning for italienerne, akkurat som Dodokaneserne. Så står da Tripoli tilbake, det er italiensk industri som har skapt både Tripoli og landet omkring byen. Koloniarkitekturen ble meget beundret av Churchill, da han besøkte staden. Tripolis skjebne er ennå ubeseglet.

Det er vanskelig å vurdere det nye Italias syn på disse sakene, hvis en ikke anerkjenner Italia som alliert sinnet stat det siste året. Bononi-regjeringen føler seg som alliert, ikke bare på grunn av sin årelange motstand mot fascistene, men også på grunn av den italienske flåtens innsats og de italienske partisanernes kamp mot tyskerne og den italienske befrielsesdivisjonens deltagelse side om side med polske styrker på den allierte fronten i Italia. - Hvis fred med Italia skulle bety betingelsesløs overgivelse av alle Italias kolonier og en del av selve Italia, ville det gi støtet til ny misnøye.

Grev Sforza holdt for en tid siden en tale i Rom, der han ga uttrykk for det håp at de italienske besiddelser (med untagelse av det som fascistene hadde røvet til seg) måtte fortsette å bli i Italias varetekt etter krigen. Jugoslaverne har tillit til grev Sforza. De glemmer ikke hans "Pariserpakt" og hans arbeid med den serbiske regjeringen under forrige krig.

De unge italienske partisanene er ikke ekspansjonistiske, men de ser på en utdeling av italienske kolonier til andre makter som uttrykk for imperialismen. En internasjonal administrasjon av de foreslåtte flyktningskoloniene i Nord-Afrika ville vinne langt større bifall hos dem. De ser med spesiell hengivenhet på Eritrea, for den alene representerer for dem et felt for italiensk emigrasjon. Emigrasjonen er et evig problem for Italia. Hvor skal de gjøre av de tusener av syd-italienerne, som utvannet, helt til verdens dør smalt i for dem etter forrige verdenskrig, og siden har vært låst og lukket. Dette utvandringsproblemet er et springende punkt, og kanskje for flere stater enn Italia.

HOLLANDSK TRAGEDIE.

"The Economist" skriver:

Hollenderne er like uheldige i befrielseskampen for Europa som Belgia var heldig. Den glimrende framgangen i sommermånedene er stoppet på deres jord. Og resultatet er ikke bare flere måneders kval og lidelse, men ulykker av mer permanent karakter. I de distriktene som har skiftet herrer temmelig ofte under den pågående kampen, er de hollandske patriotene kommet fram i dagens lys, og om de allierte så må trekke seg tilbake for kortere tid, står de der helt ubeskyttede mot tyskernes anslag og hevnenes kuler. - Transportarbeiderne, som siden 17. september har bragt alvorlige forstyrrelser inn i tyskernes forbindelseslinjer ved jernbanestrekken, har måttet bote dyrt for sin patriotiske innsats. Streiken er forlenget, men den er blitt til et tveegget sverd med like stor virkning på forsyningene til de 7 millioner hollendere nord for Rhindeltaet som på den tyske militærtrafikken. Hollands nordlige provinser er avskåret fra mat-tilførsler. Vinteren

er i anmarsj, og hollenderne har ikke tilgang til kull eller annen brensel. Riktignok er Limburgs kullgruver i de alliertes hender, men det hjelper lite overfor trafikkvanskene og den store katastrofen: oversvømmelsen. Hollenderne har alltid fryktet havet og flommen og oversvømmelsen, og deres historie og folkets liv har vært en uavladelig og utrettelig kamp mot havets farer. - Hollenderne har arbeidet så lenge for å overvinne havet at de har klart det. Landet lå nesten tryggt bak demninger og kanaler og stolte byggekonstruksjoner. Havet var faktisk blitt en venn, som det gikk an å forvandle til fruktbart land, bare en gikk fram med tålmodighet og grundighet og hollandsk dyktighet.... Vi vet at Holland hadde vunnet inn 1/7 av sitt dyrkbare land fra Zuidersjøen. Det var folkets stolthet.... Men Wehrmacht har forlenget brutt de beskyttende og livsnødvendige demningene, og hollendernes stolte land forsvant i bølgene igjen. Og oversvømmelse følger på oversvømmelse. Tidlig i oktober uttalte dr. Gerbrandy, som en tid har vært den Hollandske London-regjeringens statsminister at 17 pct. av den dyrkede jorden stod under vann, og hovedsakelig under salt vann. Det har tyskerne gjort med vidende og vilje. De vet at salt vann gjør jorden ubrukbar og steril i minst 10 år framover... I hele landet er alle viktige diker og sluser underminert. Når disse sjøvollene bryter sammen, kommer halve Holland under vann, deler av Rotterdam, som forresten var en av de første skamplottene på den tyske krigsførselen, - det var vel den første åpne byen som ble bombet sønder og sammen, risikerer samme skjebne, Amsterdam likeså. Hollendernes store og beundringsverdige arbeid, den årelange kampen mot havet, deres seier, kan feies vekk på en eneste natt. Det vil ta år å vinne landet tilbake igjen på nytt, og gjenoppbyggingen blir vanskelig gjort gjennom disse brutale og ubarmhertige oversvømmelsene. Den politiske virkningen kan bli et entusiastisk krav om tysk territorium som kompensasjon. Slike krav ville sikkert ikke blitt populære, om Holland hadde fått være hva det var. "En mil tysk jord for hver oversvømmet mil hollandsk jord" er blitt et naturlig slagord. Hvis nazistene fortsetter sitt idiotiske ødeleggelsesverk og utfører den storstilte ødeleggelsesplanen blir presset og kravet om territorial kompensasjon bli uimotståelig fra de hjemløse hollandske bønders side. Men kan ikke krigslykken vende seg, og den siste katastrofen undgås?

KRIGEN I STILLEHAVET OG ETTERPÅ.

Artikkel i "The Spectator".

President Roosevelt og mr. Churchill er flinke til å reise omkring i fjerne krigs-soner og se med egne øyne og høre med egne ører hva som foregår. - Churchill har vært i Atlantic City, i Russland, i Persia, Egypt, Fransk Nord-Afrika, Normandie og i Italia. Hans venner har gitt opp forsøket på å holde ham pent hjemme. "Å være hvor det nettop gjaldt" - dette Björnsonske ordet høver godt på Churchill. Og president Roosevelt er samme type. Han reiser han også. Til tross for det tilstundende presidentvalget, var han på sensommeren på Hawaii, i Alaska, på de Aleutiske øynene o.s.v. Og så kom han tilbake med en verdensomfattende krigsbilde og med planer for dagens og framtidens Stillehavs-strategi. Det er symptomatisk for Churchill og Roosevelt at de betrakter denne krigen som en verdensomfattende krig: Europa og Asia, Australia, Atlanterhavet, Middelhavet og Stillehavet er med, - det er en klodekrig, som avgjør hele menneskehetens skjebne.

I England har interessen først og fremst samlet seg om kampen mot Tyskland, - på Vestfronten og på Østfronten. Engelskmennene tenker på to kriger, - den europeiske krigen, som angår dem direkte hele tiden, og som det gjelder å vinne i første omgang, - krigen i Stillehavet mot Japan, som kommer dernest. Først når det europeiske kontinentet er befridd og faren for bomber og invasjon er gått over i historien, kan engelskmennene sette full energi og kraft inn i Det fjerne østen. Men for amerikanerne stiller det hele seg litt annerledes. De ser på det veldige Stillehavet omtrent som engelskmennene ser på kanalen. For dem begynte krigen i Pearl Harbour, og dette navnet er et symbol alvorligere for dem enn Dunkirk er for engelskmennene. For dem var Japan den første og egentlige fienden. Og de ser på Japan som en like farlig trussel for verdensfreden som engelskmennene ser på Tyskland. - Hvis engelskmennene kan oppfatte Stillehavet med amerikanske øyne, kan kanskje amerikanerne oppmuntres til å se Europa med engelskmennenes øyne. I grunnen er jo krigene mot Tyskland og mot Japan en og samme krig, og avgjørelsen må bli en verdensavgjørelse. Slik ser Roosevelt og Churchill det.

Når engelskmennene ser på de veldige krigsanstrengelsene amerikanerne gjorde i Nord-Afrika og nå gjør på Vestfronten både i luften, til sjøs og på landjorden, så må de dessuten huske på den veldige amerikanske

innsatsen i Stillehavet på samme tid. Med unntagelse av et eneste skip, er de skipene som ble bombet og skadet i Pearl Harbour restaurert og forbedret, og dertil er det bygget en mengde nye amerikanske krigsskip. En million aktive kjempende er opptatt i Stillehavskrigen. Hawaii-øyene er blitt en stor base for tropper, skip, fly, forsyninger, som sendes ut til New Guinea, Guadalakanalen, Marsjall-øyene og Marianerne og til Saipan og Tinian og Guam å vinne seire. Den store nordlige vegen til Alaska er blitt hovedvegen til Aleukerne, og amerikanerne har åpnet den nordlige ruten til Sibir og Kina. Amerika nerne er gått over fra defensiven til offensiven, og nettet rundt Japan blir tettere og tettere. De veldige første spadetakene, som australerne og amerikanerne har gjort, har svekket Japan i høy grad og nå kan snart briterne kaste hele sin tyngde inn mot Nipons sønner fra India og Det indiske hav.

Det er ingen tilfeldighet at Japan befinner seg i krig på Tysklands side mot de allierte. I forrige krig da Japan var på alliert side, var grunnen bare den at Japan ville grafse til seg mest mulig. Men Japans agressivitet er av gammel dato. Det første Japan brukte Vestens mekanikk til var til å forberede krig mot Vesten. Japan ville ha økonomisk utbytte av Det fjerne østen uten konkurranse fra Vesten. Først Korea, så Mansjuria og så Kina, alt sammen ledd i en gigantisk imperialistisk plan. Lang tid før Japan erklærte Kina krig, utbasunerte det at det lenge hadde vært et brennende ønske å absorbere Kina og få kontrollen over Stillehavet og Øst Asia. Planene forutsa åpent en krig mot U.S.A., - mens Europa sloss med seg selv. Japans drøm om et østlig herredømme, et Stor-Japan var basert på hegemoniet, økonomisk og militært som var vunnet gjennom den ene krigen etter den andre, er av gammel dato. Den styrende klassen har fått podet inn i seg ideer med samme innhold som den nazistiske ideologien, og de store japanske massene er fantastisk lydige mot de herrer, som befaler. "Vi trenger årelange bevis, før vi kan stole på Japan," sier Roosevelt.

Derfor kan Japan bare oppnå fred uten betingelser, - en fullstendig overgivelse må være de alliertes krav der likesom i Tyskland. Presidenten lover at Filippinerne, Indo-Kina, Siam, Hollandsk Øst-India og New Guinea, og sist, men ikke minst Kina skal bli frie. De allierte måtte ta sine forholdsregler, så Japan aldri mer kan bli noen trussel for verdensfreden. Og Roosevelt er meget konkret og endefram og realistisk når han taler om det som skal gjøres. De forente stater skal spille en stor rolle ved bestemmelsene, og vil ha forsvaret av Stillehavet i orden og støttepunktene styrket og utbygget. Amerika vil ha kontroll over flyrutene fra Alaska via Aleuterne til Sibir og Nord-Kina. Men han forsikrer samtidig at Amerika ikke har noen ergjerrighet i Asia og ikke vil erobre land der, - statene vil bare sørge for at ingen noengang skal kunne angripe dem, - Amerika må derfor også baser i Stillehavet, - flere enn før. Og de britiske og franske øy-besittelsene der må sikres og beskyttes mot angrep. De forente nasjoner bør ifølge Roosevelts mening gå sammen om beskyttelses-foranstaltningene.

Men presidenten tenker ikke bare på sikkerhet. Han vet også at det kommer til å bli voksende handelsforbindelse fra Sibir i nord til Australia i syd, og at Amerikas handel med resten av verden kommer til å økes sterkt, og fra et økonomisk synspunkt sett blir det mer og mer nødvendig med vennskapelig samarbeid mellom De forente nasjoner. Hovedproblemet blir Japan. Andre land vil bare ha sin selvfølgelig rett til å arbeide og leve og skape sin egen framtid, men Japan er den store unntagelsen, - det ene land i øst, som Tyskland i vest, - som i tre generasjoner har søkt sin fordel hensynsløst på andres bekostning. President Roosevelt tegner et bilde av verdens-sikkerheten i Stillehavet med Amerika som ledende stat, men i fullt samarbeid med de andre allierte statene, og en hurtig og effektiv utvikling av handelen land og land imellom. Han forutser sikkert at Amerika får ledelsen i denne interessesfære, og at De forente nasjoner vil samarbeide. Han hverken ønsker eller venter at England f.eks. skal gi opp sine interesser i Stillehavet. Samarbeid er løsenet der som overalt ellers i verden.